

Bröstbevarande kirurgi bra alternativ till mastektomi vid central bröstcancer

BJS Kirurger har tidigare varit tveksamma till bröstbevarande kirurgi vid centralt belägna bröstcancer. Skälen har varit en hög frekvens av infiltration i centrala gångar, ökad risk för multicentricitet och osäkerhet angående resektionsmarginalerna. Det kosmetiska resultatet har ibland varit dåligt. En prospektiv studie har utförts för att fastställa om bröstbevarande kirurgi inkluderande excision av bröstvärtta och värtgård är ett alternativ till mastektomi avseende risken för lokalrecidiv och kosmetiskt resultat.

I den prospektiva undersökningen åren 1996–2002 opererades 44 kvinnor med 45 centrala bröstcancer med engagemang av bröstvärtan med bröstbevarande kirurgi, varvid även bröstvärtan borttogs. Sekundär mastektomi utfördes hos tre kvinnor beroende på att tumören gick ut i resektionskanten. 41 patienter

observerades fortsättningsvis. Medeltumörstorleken vid operationen var 18 (variationsvidd 4–50 mm). Sex kvinnor hade erhållit preoperativ kemoterapi. 7 procent hade cancer in situ, och 35 procent hade invasiv cancer. Inget lokalrecidiv uppträdde under median uppföljningstid på 51 månader. Fem av sex kvinnor som utvecklade generella metastaser dog. Det kosmetiska resultatet bedömdes enligt en femgradig skala, där ett var mycket bra, två bra, tre godkänt, fyra dåligt och fem otillfredsställande. Patienterna evaluerade resultatet till 1,5 och läkarna till 1,7. Författarnas slutsats är att bröstbevarande kirurgi är säker och ger en acceptabel kosmetik och kan rekommenderas som alternativ till mastektomi vid en centralt lokaliserad bröstcancer.

Personligen tycker jag det är synd att författarna har använt sig av endast en teknik då man mobiliserat parenkymet från

bröstmuskeln och omgivande hud och använt cirkulära suturer för att täcka defekten. I diskussionen tar de även upp andra tekniker, såsom rotationslambåer och excision av vävnaden i nedre bröstkvadranten inklusive en bröstvärtetransposition.

Man kan även överväga att rekonstruera bröstvärtan direkt med lokal lambåteknik eller flytta över en del av den kontralaterala bröstvärtan som ett fritt transplantat. Värtgården får senare tatueras. Arbetet är viktigt, eftersom det fokuserar på bröstkirurgisk möjlighet att med onkoplastisk teknik kunna skapa ett naturligt symmetriskt bröst.

Leif Perbeck

docent, kirurgiska kliniken, Karolinska Universitetssjukhuset Solna

Tausch C, et al. Breast-conserving surgery with resection of the nipple-areola complex for subareolar breast carcinoma. *Br J Surg*. 2005;92:1368-71.

Studenter vill ha barn sent och överskattar fertiliteten

I västvärlden blir det allt vanligare att kvinnor senarelägger sitt barnafödande, och det är särskilt vanligt bland kvinnor med hög utbildning. Samtidigt saknas det kunskap om hur mycket kvinnor och män vet om förmågan att bli gravid och få barn i olika åldrar. Därför genomfördes en enkätstudie om intentioner och attityder till att få barn samt om kunskapen om fruktsamhet bland studenter på läkarlinjen och andra långa universitetsutbildningar.

Svaren från 401 kvinnor och män (67 procent svarsfrekvens) visar att nästan alla ville ha barn någon gång och gärna två till tre barn. De flesta av kvinnorna ville ha sitt första barn före 30 års ålder, men nästan hälften ville få sitt sista barn mellan 35 och 39 – en ålder då kvinnans fruktsamhet minskar påtagligt. Var åttonde kvinna önskade få sitt sista barn efter 40 års ålder. Männerna ville i allmänhet ha barn något senare än kvinnorna.

Studien visar vidare att både kvinnorna och männen hade en alltför optimistisk uppfattning om kvinnors förmåga att bli gravid och att de inte var tillräckligt medvetna om den naturliga nedgången av kvinnors fruktsamhet i 30-årsåldern. Var tredje man och kvinna trodde

att kvinnors fruktsamhet minskar påtagligt först mellan 40 och 44 års ålder, och ytterligare en tredjedel av männen antog att detta skedde ännu senare. Över hälften av deltagarna överskattade också chansen att få ett barn med hjälp av provrörsbefruktnings.

Resultaten visar att många kvinnliga universitetsstudenter vill få barn i åldrar då kvinnors fruktsamhet minskar påtagligt, vilket är alarmerande med tanke på att dessa kvinnor samtidigt lade stor vikt vid att få barn. Detta innebär att par som planerar att få barn i åldrar då kvinnors fruktsamhet avtar påtagligt riskerar att bli ofrivilligt barnlösa eller att inte kunna få så många barn som de önskar.

En tredjedel av kvinnorna, men bara en tiondel av männen, trodde att föräldraskap skulle försämra deras ställning på arbetsmarknaden. Kvinnorna var också mer pessimistiska om hur föräldraskapet skulle påverka karriären och relationen till partnern.

Föreliggande studie bidrar med helt ny kunskap om kvinnors och mäns bristande medvetenhet om kvinnans «biologiska klocka» och chansen att få barn med assisterad befruktning. Det förefaller vara speciellt viktigt att öka kunskapen

Foto: Johan Lundkvist/IBL Bildbyrå

Läkarstudenter är påtagligt okunniga om kvinnors biologiska klocka och chansen att få barn med assisterad befruktning.

om detta hos personer på långa universitetsutbildningar, eftersom många vill skjuta fram sitt barnafödande till efter det att de avslutat sina studier.

Claudia Lampic

docent, institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap, Uppsala universitet

Lampic C, et al. Fertility awareness, intentions concerning childbearing and attitudes towards parenthood among female and male academics. *Hum Reprod*. Epub 2005 Nov 17.